



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
ИА „ОДИТ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ“

ДОКЛАД

за дейността на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ за 2024 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ към министъра на финансите изпълнява функциите на Одитен орган, както и на независим одитен орган за оценка на съответствието (когато е приложимо) по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд, Европейския социален фонд плюс, Фонда за справедлив преход, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица за програмни периоди 2007 – 2013 г., 2014 – 2020 г. и 2021 – 2027 г., по Програма „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, по Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика, по Механизма за възстановяване и устойчивост, по Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит, както и по други програми на ЕС и инструменти, финансирани от други донори.

Мисията на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ е да извършва одитна дейност в съответствие с международно признати одиторски стандарти, като предоставя независима и обективна оценка за:

- правилното функциониране на системите за управление и контрол относно средствата от Европейския съюз и от други донори;
- пълнотата, точността и достоверността на годишните счетоводни отчети по програмите, за които ИА ОСЕС е одитен орган и законосъобразността и редовността на свързаните с тях разходи.

Чрез резултатите от своята одитна дейност Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ защитава финансовите интереси на европейския и българския данъкоплатец.

Основните стратегически цели на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“, заложиени в Стратегическия план на агенцията за периода 2024 – 2026 г., са следните:

- Постигане на високо качество на одитната дейност в съответствие с международните одиторски стандарти, в т.ч. качествено и в срок изпълнение на одитни ангажименти по програми и проекти, финансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Инструмента за финансова

подкрепа за управление на границите и визовата политика, от Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит, от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове, програми и инструменти, по които Република България получава финансов ресурс;

- Поддържане на адекватен административен капацитет на Одитния орган посредством осигуряване на оптимален брой квалифицирани одитори за изпълнение на одитните ангажименти и текущо повишаване на тяхната професионална квалификация, знания, умения и мотивация;
- Ефективна комуникация и сътрудничество със службите на Европейската комисия и органите в Република България, отговорни за управлението и контрола на средствата от Европейския съюз, с други донори и с партньори в рамките на Групи на одиторите, както и подпомагане на изграждането на ефективни системи за управление и контрол на средствата от Европейския съюз и други донори посредством оценка и даване на препоръки за функционирането им.

През 2024 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ продължи да изпълнява с високо професионално качество задачите, възложени от приложимите европейски регламенти, споразумения с донори и национални правила, като своевременно докладва резултатите на ЕК и другите донори.

През отчетния период Одитният орган изпълни дейности по 35 програми/фондове:

- **шестнадесет** основни програми и **седем** програми за териториално сътрудничество, съфинансирани със средства от ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕСФ+ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ);
- **две** програми „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“;
- **шест** програми и **два** фонда, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм;
- Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит;
- Механизма за възстановяване и устойчивост.

II. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕСФ+ И ФЕПНЛ

1. Годишни контролни доклади

Одитният орган е издал 18 бр. годишни контролни доклади. От Европейската комисия са приети 16 бр., по следните оперативни програми/програми: ОПДУ, ОПНОИР, ОПХ, ОПРЧР, ПРЧР, ПХОМП, ФУМИ и ФВС, ОПОС, ОПИК, ОПРР, ОПТТИ и ОПИМСП, Интеррег ИПП България-Сърбия, България-Турция и България – Република Северна Македония). През м. декември 2024 г. са издадени следващите 2 годишни контролни доклади по ФУМИ и ФВС, които още не са оценявани от Европейската комисия. За всички останали годишни контролни доклади в рамките на Групи на одиторите няма констатации по работата на ИА ОСЕС.

Издадените Годишни контролни доклади са както следва:

- ✓ Представени на Европейската комисия Годишни контролни доклади и одиторски становища относно ефективното функциониране на системите за управление и контрол и законосъобразността и редовността на сертифицираните разходи по съответната програма, за програмен период 2014-2020 г.

На база на резултатите от извършената одитна дейност през м. февруари и м. март 2024 г. бяха изготвени 14 бр. годишни контролни доклади за деветата счетоводна/финансова година (2022-2023) за програмен период 2014-2020 по следните оперативни програми и фондове: „Добро управление“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките

ресурси“, „Иновации и конкурентоспособност“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда“, „Регионално развитие“, „Инициатива за малки и средни предприятия“, ОП за храни и/или основно материално подпомагане, по Фонд Убежище, миграция и интеграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“ както и по трите програми за ТГС между България и Турция, България и Република Северна Македония и България-Сърбия.

В годишните контролни доклади е представена информация за резултатите от проверките относно: верността на окончателните годишни счетоводни отчети; съответствието на информацията, представена в ГСО, с Годишните декларации на Управляващите органи и Годишните обобщения на одитните доклади; резултати от одитите на системите и одитите на операциите, информация за методологията и параметрите на използваните извадки, за остатъчното ниво на общата грешка по програмата, както и типология на установените индивидуални грешки.

За изготвянето им са обобщени резултатите и заключенията от системните одити и одитите на операциите/разходите за девета счетоводна година, и е направен детайлен анализ на грешките с финансово влияние от ръководителите на одитните екипи. За програми ОПОС, ОПТТИ и ФУМИ общото проектирано ниво на грешките надвиши максимално допустимата граница от 2 %. Нередовните разходи са оттеглени от Годишния счетоводен отчет и остатъчното ниво на грешките е свалено до 1,99 % за ОПОС, -0,017 % за ОПТТИ и 0,03 за ФУМИ.

Въз основа на извършената одитна дейност и предприетите корективни действия от Управляващите/Отговорните и Сертифициращия органи, ние имаме разумна увереност, че разходите в ГСО, поискани от Комисията, са законосъобразни и редовни, ГСО дава вярна и честна представа и системите за управление и контрол на горните програми функционират правилно. Извършената одитна дейност не поставя под съмнение твърденията в декларацията за управление. Предвид изложеното, цялостната оценка на системите за управление и контрол на всички проверявани от Одитния орган програми/фондове е определена на ниво 2 „Функционира. Необходимо е известно подобрене“. ГКД по всичките 14 програми, за програмен период 2014-2020 г., са приети от ЕК през първото полугодие.

Във връзка с приключването на програмен период 2014 – 2020 г., по ФУМИ и ФВС през м. декември на 2024 г. се изготвиха два Годишни контролни доклади.

Въз основа на извършената одитна дейност Одитният орган е потвърдил, че има разумна увереност, че окончателният отчет по ФУМИ и ФВС дават вярна и честна представа за финансовите данни, отчетени от Отговорния орган в искането за плащане на годишно салдо.

Годишните контролни доклади по ФУМИ и ФВС са издадени на 30.12.2024 г. и предоставени на Европейската комисия чрез SFC 2014.

Предвид оценката на СУК на Отговорния орган, както и факта, че по време на одита на разходите и отчетите не са установени отклонения, Одитният орган е издал становище „Без резерви“ по двата фонда.

- ✓ Представени на Европейската комисия Годишни контролни доклади и одиторски становища относно ефективното функциониране на системите за управление и контрол и законосъобразността и редовността на сертифицираните разходи по съответната програма, за програмен период 2021-2027 г.

През м. февруари 2024 г. ИА „Одит на средствата от ЕС“ предостави на Европейската комисия чрез SFC 2021 годишни контролни доклади за втора счетоводна година за програмен период 2021-2027 г. по Програма „Храни и основно материално подпомагане“ и Програма „Развитие на човешките ресурси“. Това са първите две програми, по които има декларирани разходи за новия период 2021-2027 г. В резултат на извършените одити и направените анализи на резултатите от тях, Одитният орган издаде становище без резерви по двете програми.

2. Системни одити

През 2024 г. бяха издадени следните доклади от системни одити по основните програми и програмите за трансгранично сътрудничество, за които ИА „Одит на средствата от ЕС“ е Одитен орган:

- ✓ първия одит на системите на Счетоводния орган за програмен период 2021-2027 г. (издаден окончателен доклад на 12.02.2024 г.);
- ✓ одит за увереност относно ефективното функциониране на ИТ системите (издаден окончателният доклад на 28.03.2024 г.);
- ✓ първи одит на Отговорния орган по Фонд Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) и фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) за програмен период 2014-2020 г. (издаден доклад на 27.02.2024 г.);
- ✓ втори одит на Отговорния орган по Фонд Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) и фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) за програмен период 2014-2020 г. (издаден доклад на 19.12.2024 г.);
- ✓ първи одит на Управляващия орган по ПРЧР за програмен период 2021-2027 г. (издаден доклад на 30.01.2024 г.);
- ✓ втори одит на Управляващия орган по ПРЧР за програмен период 2021-2027 г. (издаден доклад на 13.11.2024 г.);
- ✓ първи одит на Управляващия орган по ПХОМП за програмен период 2021-2027 г. (издаден доклад на 25.01.2024 г.);
- ✓ девети одит на УО на ОПРЧР (издаден доклад на 30.05.2024 г.);
- ✓ девети одит на УО на ОПХ ФЕПНЛ (издаден доклад на 29.05.2024.);
- ✓ осми одит на УО на ОПНОИР (издаден доклад на 31.05.2024 г.);
- ✓ девети одит на УО на ОПДУ (издаден доклад на 20.06.2024 г.);
- ✓ първи одит на УО на ПНИИДИТ за програмен период 2021-2027, издаден доклад на 02.10.2024 г.;
- ✓ трети одит на УО на ОПИМСР за програмен период 2014-2020, издаден доклад на 13.09.2024 г.;
- ✓ девети одит на УО на ОПРР за програмен период 2014-2020, издаден доклад на 13.11.2024 г.;
- ✓ десети одит на УО на ОПТТИ за програмен период 2014-2020, издаден доклад на 25.09.2024 г.;
- ✓ десети одит на УО на ОПОР за програмен период 2014-2020, издаден доклад на 29.10.2024 г.;
- ✓ доклад от одит на Управляващия орган по трите програми за трансгранично сътрудничество (ТГС) между България и Турция, България и Република Северна Македония и България-Сърбия “ (издаден окончателен доклад на 31.05.2024 г.).

Резултатите от проверките показват, че системите за управление и контрол на оценяваните ключови органи по описаните програми отговарят на приетите изисквания и функционират правилно.

През 2024 г. в ИА ОСЕС се проведеха две одитни мисии на екип от ГД „Регионална и урбанистична политика“ на ЕК в рамките на одит на съответствието на Одитния орган по ЕФСУ. По едната от мисиите има издаден окончателен доклад, а по другата предварителен доклад.

Резултатите от проверките показват, че системите за управление и контрол на ИА ОСЕС отговарят на нормативните изисквания и функционират правилно.

3. Одити на операциите/разходи

По време на одитите на операциите/разходите през 2024 г. по основните програми Одитният орган е извършил проверки и е издал окончателни доклади за тях по общо 77 проекта, както следва:

Програмите по ФУМИ и ФВС - 14 бр.

ОПХ ФЕПНЛ – 1 бр.

ОПДУ – 15 бр.

ПРЧР – 3 бр.

ПО – 2 бр.

ПХОМП – 21 бр.

ПРР – 1 бр.

ПОС – 1 бр.

ПНИИДИТ – 2 бр.

ПКИП – 2 бр.

ТГС програми между България и Турция, България и Република Северна Македония и България-Сърбия – 15 бр.

III. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО ДРУГИ ПРОГРАМИ

1. За програмите, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г., одитната дейност през 2024 г. е представена в следните издадени доклади:

✓ Одит на операциите

През отчетния период приключи одита на проекти за декларираните разходи за периода от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г. по ФМ на ЕИП и НФМ 2014–2021 г. (шеста счетоводна година). В обхвата на одитния ангажимент попадат декларирани разходи пред Офиса на финансовия механизъм (ОФМ) по всички 8 програми и фондове по ФМ на ЕИП и НФМ 2014–2021 г. Съответно, в отчетния период са изготвени и връчени последователно 44 предварителни и 44 окончателни доклади за резултатите от проверките на 44 проекта/разходи (вкл. 43 обществени поръчки), попаднали в обхвата на одита.

Изготвените 44 окончателни доклади са изпратени до ръководителите на програмните оператори (ПО) по програмите на ФМ на ЕИП и НФМ, до ръководителя на Сертифициращия орган и до ръководителя на Националното координационно звено, управляващ Фонда за двустранни отношения и Фонда за техническа помощ по ФМ на ЕИП и НФМ 2014-2021 г. на 13 март 2024 г.

За установените слабости и отклонения в издадените доклади са формулирани 17 констатации, от които 15 констатации с финансово влияние.

През отчетния период стартира одита на проекти за седма счетоводна година.

✓ **Годишен одитен доклад и годишно становище**

Бяха издадени Годишният одитен доклад и Годишното становище по ФМ на ЕИП и НФМ за шеста счетоводна година. Същите са представени на Офиса на Финансовия механизъм на ЕИП и Норвежкия финансов механизъм чрез електронната система „GRACE“ на 15.03.2024 г. Годишният доклад включва цялата информация от извършените системни одити и одити на проекти, както и изчисления на грешката по програми и по фондове.

Общото проектирано ниво на грешките надвиши максимално допустимата граница от 2 %. В резултат на предприетите корективни мерки и поетите ангажменти от страна на Програмните оператори за оттегляне на нередовните разходи, остатъчното ниво на грешката е под 2%.

✓ **Системни одити**

През отчетния период е извършен одит на системите за управление и контрол на Националното координационно звено – дирекция „Централно координационно звено“ в Министерския съвет. Оценено е ключово изискване 1 „Адекватно управление на функциите и адекватни системи за докладване и мониторинг“, както и оценка на ключово изискване 4 „Адекватни управленски верификации“ (на база проследяване на изпълнението на дадени препоръки). Резултатите от проверките показват, че СУК отговарят на приетите изисквания и Одитният орган формулира оценка на системите за управление и контрол на ниво 2 от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене“.

2. За програма за трансгранично сътрудничество „Гърция-България“ 2014-2020

През първото полугодие на 2024 г. са издадени окончателните одитни доклади и са предоставени на отговорния Одитен орган (Гърция) с писмо изх. № 99-00-1/26.01.2024 г. и на МРРБ с писмо изх. № 04-16-6/26.01.2024 г. В извадката за българската територия, изготвена от Гръцкия одитен орган, ИА ОСЕС провери 7 партньорски искания за плащане по 3 проекта.

Установените отклонения в областта на обществените поръчки са потвърдени и засягат 3 процедури по 2 проекта. Формулираните констатации (за ограничителни изисквания и незаконосъобразна методика за оценка на офертите) са без финансово влияние, тъй като от НО са установени и процедурирани решения за нередности по засегнатите договори.

Окончателните одитни доклади са валидирани от отговорния Гръцки одитен орган с електронно писмо от 15.02.2024 г.

3. По програма за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2014-2020

В рамките на утвърдената в Правилата за работа на Група на одиторите процедура по съгласуване, е прегледан годишния контролен доклад по програмата, изготвен от Румънския одитен орган. Представени са коментари и корекции, които са приети и отразени в окончателната версия, представена на ЕК от Румънския одитен орган.

В допълнение, в периода 18-25 март 2024 г. беше извършена одитна мисия (fact finding mission) от одиторите от одитната дирекция DAC на Европейската комисия. Целта на одитната мисия е преглед на резултатите от работата на одиторите по програма Румъния-България и преглед и потвърждаване на резултатите от одитите, докладвани в годишния контролен доклад по програмата.

През 2024 г. беше извършен одит на операциите по програмата. Одитният орган е извършил проверки по общо 10 проектни партньори, като резултатите са надлежно докладвани на отговорния Одитен орган по програмата в Румъния съответно на 12.08.2024 г. и 18.12.2024 г. По 4 от проверените проекти са констатирани грешки с финансово влияние, свързани с установени нарушения на законодателството по обществени поръчки и други недопустими разходи.

4. По програма за транснационално сътрудничество “Балкани - Средиземно море” 2014-2020

Издаден е окончателен одитен доклад от одита на операциите и същият е предоставен на отговорния Одитен орган (Гърция) с писмо изх. № 99-00-2/26.01.2024 г. и на Националния орган (МРРБ) с писмо изх. № 04-16-6/26.01.2024 г. При проверките не са установени отклонения. Окончателният одитен доклад е валидиран от отговорния Гръцки одитен орган с електронно писмо от 15.02.2024 г.

5. По програма за териториално сътрудничество „Черноморски басейн“ 2021-2027

През отчетния период е извършен одит на системите за управление и контрол на Националния орган и Националните контролори по програмата. В обхвата на одита попадат всички 7 ключови изисквания към системата за управление и контрол за програмен период 2021-2027. Формулирани са две констатации, относими към управляващия орган по програмата в Република Румъния. Издаден е окончателен доклад и е формулирана обща оценка на системите за управление и контрол на ниво 2 от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене“.

6. По Програми „Еразъм+“ и Европейски корпус за солидарност Одитният орган издаде и изпрати на Европейската комисия, Генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“, доклад и годишно мнение по програмите във връзка с годишното приключване на 2023 г., както следва:

- ✓ Одитно мнение по Годишната декларация за 2023 г. на Националната агенция по програмите „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“;
- ✓ Анекс 1 към мнението - Констатации и препоръки;
- ✓ Анекс 2 към мнението - Одитен доклад с резултатите от извършения одит на системите и одит на отчетите и транзакциите по програмите за 2023 г., изготвен по образец на ЕК. Пакетът с документи е изпратен до Европейската комисия по електронна поща на 15.03.2024 г.

В приложенията към доклада са представени: резултатите от проследяване изпълнението на препоръките от предходни одити, съответно затворените и констатациите в процес на изпълнение, извадките от системните проверки, извадките за извършените проверки и резултатите от проследяване на препоръките от предходни одити.

В рамките на одита на отчетите и транзакциите по Програма „Еразъм+“ и по Програма „Европейски корпус за солидарност“ за 2023 г. се извършиха проверки на 41 проекта. В резултат на проверките не са установени отклонения.

След анализ и оценка на резултатите от всички извършени проверки и цялата относима информация, са направени изводи за функционирането на системите, за декларираните разходи и изготвените финансови отчети по програми „Еразъм+“ и ЕКС и е изготвено нееквалифицирано одиторско мнение по програмите за 2023 г.

7. По Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит - През 2024 г. приключиха одитните ангажименти по Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит (Резерва).

През месец май 2024 г. беше одобрена Одитната стратегия по Брексит. В изпълнение на стратегията е извършен системен одит за увереност относно правилното функциониране на системите за управление и контрол, изградени в Отговорния орган по Резерва и одит на отчетите. В обхвата на одита е включена оценка по всички ключови изисквания (от КИ 1 до КИ 10). Извършена е детайлна проверка за допустимостта на разходите по двата проекта,

разходите по които са включени в проекта на Заявление за финансиране. При проверките са установени отклонения с финансово влияние по един от проектите. Недопустимите разходи са коригирани от Заявлението за финансиране от Резерва, представено на Одитния орган на 30.08.2024 г. Одитният орган е оценил системите за управление и контрол в Отговорния орган на ниво 2 от четиристепенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене“. Окончателният одитен доклад от системен одит и одит на отчетите по Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит е издаден на 13.09.2024 г.

Одитният орган изготви Окончателен контролен доклад за изпълнените одитни ангажменти по Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит, който заедно с Одитно становище „Без резерви“, са предоставени на ЕК чрез SFC 2021 на 27.09.2024 г. (преди определения в Регламент (ЕС) 2021/1755 краен срок до 30.09.2024 г.).

IV. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

През отчетния период е актуализирана одитната стратегия по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Актуализира се и оценката на риска и методиката за оценка на риска, като е предвидено да се отчита и стойността на инвестициите.

Издаден е окончателен одитен доклад за извършеното проследяване на изпълнението на препоръките, дадени във втори и четвърти системни одити по НПВУ.

Издаден е окончателен одитен доклад за извършеното проследяване на изпълнението на препоръките, дадени в трети и пети одити на системите и първи одит на случаите на подкрепа за инвестиции и реформи по НПВУ.

Издаден е окончателен одитен доклад по шести системен одит по НПВУ в Структура за наблюдение и докладване - Българска академия на науките.

Завършени са проверките по седми системен одит по НПВУ в Структура за наблюдение и докладване - Министерство на труда и социалната политика на инвестиция С1.І3. „Предоставяне на обучения за дигитални умения и създаване на платформа за обучение на възрастни“, финансирана по НПВУ, и е изготвен проект на предварителен одитен доклад.

Завършени са проверките по осми системен одит по НПВУ в Структура за наблюдение и докладване - Министерство на регионалното развитие и благоустройството по инвестиции С4.І1 „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“, подмерки 2 и 3 „Обновяване на нежилищни сгради“ и С8.І7 „Екологосъобразна мобилност – пилотна схема за подкрепа на устойчивата градска мобилност“, финансирани по НПВУ.

Стартираха проверките по девети системен одит по НПВУ в Структура за наблюдение и докладване - Министерство на здравеопазването на инвестиция С12.І7 „Развитие на амбулаторните грижи“ и по трети одит за проследяване на препоръките към дирекция „Национален фонд“ – Координиращо звено на национално равнище, дадени при одитите по НПВУ.

В периода 29-31.05.2024 г. в ИА ОСЕС се проведе одитна мисия на екип от ГД „Икономически и финансови въпроси“ в рамките на одит на съответствието на одитния орган по МВУ.

V. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ ЗА ЗАЩИТА НА ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕС

1. Актуализирана методология за осъществяване на одитните дейности по фондове и програми на ЕС

- За целите на извършване на одитни ангажменти по одити на системите бяха подготвени и утвърдени със заповед № 3-69 от 20.05.2024 г. контролни листове за одит на системите за програмен период 2021-2027 г.;

- За оптимизиране на одитната дейност е актуализиран образец на контролен лист за проверка на проект за програмен период 2014-2020 г., утвърден със заповед № 3-73 от 31.05.2024 г.;
- С цел кодифициране на всички промени на одитната методология за програмен период 2014 – 2020 е утвърдена Версия 6 на Наръчник за одит на средствата от Европейския съюз за програмен период 2014-2020 (Заповед № 3-175/20.12.2024 г.);
- С цел кодифициране на всички промени на одитната методология за програмен период 2021 – 2027 е утвърден Наръчник за одит на средствата от Европейския съюз за програмен период 2021-2027 (Заповед № 3-100/02.08.2024 г.);
- Изготвени са Анализ на нередностите, установени от Одитния орган при извършените през 2023 година одитни ангажименти и Обобщение на срещаните в практиката на Одитния орган нарушения за ограничителни изисквания и насоки за избягването им.
- Изготвен е Анализ на констатации от проверки на физическото изпълнение на операции, включващи строителни дейности, през програмен период 2014-2020.

2. Изготвяне/Актуализиране на одитни стратегии по програмите за програмни периоди 2014-2020 и 2021-2027 и по програмите за трансгранично сътрудничество.

През отчетния период са разработени проекти на Одитни стратегии за програмен период 2021-2027 по програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“, „Развитие на регионите“, „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“, „Околна среда“, „Образование“, както и по програмите по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика, които са комуникирани с Управляващите органи по съответните програми и след получена обратна връзка от тях са одобрени от изпълнителния директор (версия 1).

През същия период беше извършена актуализация на оценки на риска по Програма „Развитие на човешките ресурси“ и Програма „Храни и основно материално подпомагане“ и актуализираните одитните стратегии по двете програми са одобрени от изпълнителния директор.

През референтния период са актуализирани одитните стратегии по 9 оперативни програми, съфинансирани от ЕФРР, КФ, ЕСФ, ФЕПНЛ, както и по програмите, финансирани от ФУМИ и ФВС за програмен период 2014-2020.

Извършена е актуализация на одитните стратегии по 3-те програми за териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, както и на стратегиите по програмите за териториално сътрудничество, в които Одитния орган членува в Групи на одиторите.

През отчетния период е извършена актуализация на стратегиите по 6-те програми и два фонда по ФМ на ЕИП и НФМ и по Швейцарско-българската програма за сътрудничество.

3. Изготвена и одобрена одитна стратегия по Резерва, във връзка с последиците от Брексит.

Одитни доклади, съдържащи независима и обективна оценка относно ефективността на системите за финансово управление и контрол по девет оперативни програми, финансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ, КФ, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ) и по програмите за трансгранично сътрудничество.

4. Работни срещи с Европейската комисия и национални органи

През 2024 г. представители на Одитния орган са участвали в:

- Две технически срещи с представители на ЕК и одитните органи от другите държави членки на 23.05.2024 г. (DAC) и на 24.06.2024 г. (HOME);
- Международната одиторска среща, организирана от донорските институции на Конфедерация Швейцария на 11-12 април 2024 г. в гр. Берн, Швейцария;
- Годишната среща на Швейцарско-българската програма за сътрудничество, проведена на 15.05.2024 г. в гр. София, организирана от дирекция ЦКЗ, МФ;
- Годишната среща с донорите по ФМ на ЕИП и НФМ, проведена на 29.5.2024 г. в гр. София;
- Годишната среща на одитните органи и членовете на групите на одиторите по програми Interreg, на 11 и 12 юни в гр. Виена, Австрия, организирана от Европейската програма за междурегионално сътрудничество INTERACT и ЕК;
- Две заседания на работните групи към ЕК, свързани с разширяване прилагането на опростени варианти на разходите на 11 -12 април 2024 г. и 20 – 21 юни 2024 г.;
- Годишна двустранна среща /онлайн/ с екипа на Главна дирекция „Икономически и финансови въпроси“ на ЕК за координирането на одитната дейност по ПБУ 8 май 2024 г.;
- Работна среща с екипа на Главна дирекция „Икономически и финансови въпроси“ на ЕК отговорен за одита по ПБУ в гр. Брюксел – 22.05.2024 г.
- Годишна координационна среща за одитната дейност с Генерални дирекции „Заетост, социални въпроси и приобщаване“, „Регионална и градска политика“, „Морско дело и рибарство“ и „Миграция и вътрешни работи“, Дирекция „Съвместен одит в областта на сближаването“ /DAC /, ноември 2024 г.
- Участие в 18-та среща на транснационалната мрежа на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), за опростени опции за разходи (SCO) и финансиране, което не е свързано с разходите (FNLC), ноември 2024 г.
- Работна среща на националните одитни органи по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), организирана от ЕК, Генерална дирекция „Икономически и финансови въпроси“ в периода 21-22 ноември 2024 г. в гр. Брюксел, Белгия.

2. Работни срещи и обучения за споделяне на практиката на Одитния орган

През отчетния период Одитният орган разработи три модула за обучение и проведе 6 броя обучения, общо на 172 представители на управляващите органи и бенефициенти, в рамките на Академия за фондовете на Европейския съюз. През месеците ноември и декември в Института по публична администрация бяха проведени:

- две обучения на тема „Опростени варианти на разходите“;
- две обучения на тема „Нормативна рамка, национално законодателство, регламенти, методология на Европейската комисия през програмен период 2021 – 2027“;
- две обучения на тема „Прилагане на извадкови методи при одити и проверки“.

3. Анализ на нередностите, установени от Одитния орган

- Изготвен е Анализ на нередностите, установени от Одитния орган при извършените през 2023 г. одитни ангажименти и Обобщение на срещаните в практиката на Одитния орган нарушения за ограничителни изисквания и насоки за избягването им.

Анализът има за основна цел да запознае всички участници в системата за управление и контрол на средствата от ЕС с утвърдения от ЕК и прилаган и от Одитния орган подход при проверките на проекти и на процедури за избор на изпълнител за дейностите по проекти, съфинансирани по оперативните програми, програмите за транснационално и трансгранично сътрудничество и програмите на други държави-донори на помощ. Анализът е популяризиран на интернет страницата и Фейсбук профила на агенцията, както и на Единен информационен

портал на европейските структурни и инвестиционни фондове. Въз основа на резултатите от него Управляващите органи ще имат възможността да въведат подходящи мерки за верифициране на законосъобразни и допустими разходи, а бенефициентите и възложителите на обществени поръчки да предприемат съответни превантивни и корективни действия при управлението на проекти и провежданите от тях процедури за възлагане на обществени поръчки.

- Изготвен е и публикуван на страницата на ИА ОСЕС Анализ на резултатите от одити на системите за управление и контрол през програмен период 2021-2027. Въз основа на резултатите от него Управляващите органи ще имат възможността информирано да въведат подходящи мерки за подобряване на системите за управление и контрол. Изготвен е и публикуван Анализ на констатации от проверки на физическото изпълнение на операции, включващи строителни дейности, през програмен период 2014-2020.
- В изпълнение на задължението по чл. 229, ал. 1, т. 14 от ЗОП и чл. 114, ал. 2 от ППЗОП и за целите на извършвания от АОП мониторинг на прилагането на правилата за обществените поръчки, ИА ОСЕС анализира, обобщава и предоставя на АОП информация за проверените от Одитния орган обществени поръчки и установените при одитната дейност нередности.

VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

С цел качествено и срочно изпълнение на одитните ангажименти, Одитният орган продължава да приема като основен свой приоритет осигуряване на оптимален брой квалифицирани одитори и текущо повишаване на тяхната професионална квалификация, знания, умения и мотивация.

Към 31 декември 2024 г. всички 8 служители на ръководна длъжност и 53 служители в специализираната администрация на Агенцията притежават сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор”. Допълнително международни одиторски сертификати притежават: 4 одитори - Certified Fraud Examiner (CFE), 13 одитори - Certified Government Auditing Professional (CGAP), 2 одитори - Certified Internal Auditor (CIA), 3 одитори - Certified Information Systems Auditor (CISA), 2 одитори - Association of Chartered Certified Accountants, full membership (ACCA), 4 одитори - Certification in Risk Management Assurance (CRMA), 1 одитор - Certification in Control Self-Assessment (CCSA), 1 одитор - Project Management Professional (PMP), 1 одитор - Certified Information Security Manager (CISM), 1 одитор - Certified in Risk and Information Systems Control (CRISC).

За повишаване на квалификацията на служителите на ИА ОСЕС през отчетния период е осигурено участие в 30 специализирани обучения и в 5 други срещи (вкл. с ЕК) с обучителен характер, пряко свързани с управлението и одита на средства от ЕС. По време на тези семинари са обсъдени следните теми: обществени поръчки, финансови инструменти, иновативни подходи за анализа на риска на Европейски фондове при споделяно управление, предотвратяване и разкриване на измами, корупция и конфликт на интереси, опростени разходи, прилагане на извадкови методи при одити и проверки, ИТ одит, изпълнение и контрол на средства от ЕС и др. Служителите с получени сертификати/удостоверения за успешно преминато обучение са 58 бр.

През изтеклата година съществена роля за поддържането на адекватни знания и умения на одиторския персонал имаха проведените вътрешни обучения и срещи. Регулярното провеждане на срещи в различни формати с участието на ръководителите на одиторски екипи и одиторите даде възможност за обмяна на опит и съществено допринесе за ефективния контрол и осигуряване на качеството на одиторската работа.

VII. ПЛАНИРАНИ ОДИТНИ АНГАЖИМЕНТИ ЗА 2025 Г.

В съответствие с Годишния план за одитната дейност за 2025 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” следва да изпълни следните основни одиторски задачи:

- актуализиране на одитната методология и актуализиране на стратегиите по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход, Европейския социален фонд, Европейския социален фонд плюс, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика и др.;
- извършване на одити на системите с цел предоставяне на независима и обективна оценка относно правилното функциониране на системите за финансово управление и контрол по програмите, финансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ, ЕСФ+, КФ, ФСП и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика, „Еразъм+“ и Европейски корпус за солидарност, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм и Швейцарско-българската програма за сътрудничество;
- извършване на проверки на проекти по програмите, финансирани със средства от ЕФРР, КФ, ФСП, ЕСФ, ЕСФ+, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика, „Еразъм+“ и Европейски корпус за солидарност, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм и др. и издаване на доклади, съдържащи независимо становище относно законосъобразността и верността на декларираните разходи, където е приложимо;
- проверки на отчетите по програмите, финансирани със средства от ЕФРР, КФ, ФСП, ЕСФ, ЕСФ+, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, програма Еразъм+ и Европейски корпус за солидарност др., с цел изразяване на становище относно тяхната пълнота, точност и достоверност;
- изготвяне и представяне на Европейската комисия и други донори на годишни контролни/одитни доклади и одиторски становища относно правилното функциониране на системите за управление и контрол и законосъобразността и редовността на декларираните разходи по съответните програми;
- извършване на системни одити и одити на случаите на подкрепа за инвестиции и реформи на ключови етапи и цели по Механизма за възстановяване и устойчивост.

Настоящият доклад е изготвен на основание чл. 56 от Закона за администрацията и чл. 8, ал. 1, т. 5 от Устройствения правилник на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“.

27.2.2025 г.

X Анна Петкова

Signed by: ANNA DECHKOVA MARTINOVA-PETKOVA

АННА ПЕТКОВА,
Изпълнителен директор